

# **Vold i nære relasjoner**

**Vitenskapelig essay**

**BACHELOROPPGAVE (OPPG300)**

**Politihøgskolen**

**2014**

Kand.nr: 338

Antall ord: 6047

## Innhold

|  |    |
|--|----|
| 1.0 Oppdraget .....  | 3  |
| 2.0 Tanker som slo meg .....                                       | 6  |
| 3.0 Juridiske føringer.....  | 8  |
| 4.0 På hvilken måte kan vi forebygge vold i nære relasjoner? ..... | 10 |
| 5.0 Holdninger til temaet.....                                     | 13 |
| 6.0 Hva skjer med barna? .....                                     | 14 |
| 7.0 Prosessen ved å skrive essayet .....                           | 15 |
| 8.0 Kildehenvisning: .....   | 17 |

## 1.0 Oppdraget

Historien min baserer seg på en sann hendelse fra mitt praksisår i politiet. Alle navn som er nevnt i historien er fiktive. Det var en sen høstkveld i Troms. Det var allerede begynt å bli kaldere i luften, og det merket man godt. En av mine første vakter på politistasjonen sto for tur. Jeg var spent og hadde store forventninger til hvordan dette året skulle bli. Denne vakten kjørte jeg og min veileder Tor kveldspatrulje. Vakten hadde vært ganske travel, og mørket hadde begynt å senke seg.

Rundt klokken 22.00 fikk vi melding fra operasjonssentralen om bråk mellom en dame og en mann i en leilighet litt utenfor byen. Meldingen var noe vag, men vi satte direkte kurs mot stedet. Oppgittheten i ansiktet på veilederen min var ikke til å ta feil av. Han gjespet høyt og det bekreftet tankene mine om at han var klar til å ta kveld.

Jeg hadde ikke vært på oppdrag med ”husbråk” før. Spenningen steg relativt raskt da vi fikk flere opplysninger på vei til stedet. Det var en tydelig oppskaket dame som hadde ringt. Hun var redd for mannen sin som hadde oppført seg truende overfor henne og utøvd vold. Meldingen gjorde at det nå begynte å haste med å komme frem. Vi satte på blålysene og kjørte mot stedet. Det var lite trafikk på veien og få folk ute i gatene.

Jeg begynte å tenke. Hva ville møte oss på stedet? Hvem ville være tilstede? Selv om vakten nærmet seg slutt, kjente jeg at jeg var klar for hva som måtte komme.

Via operasjonssentralen fikk vi opplysninger om at det var registrert to barn, en dame og en mann på adressen. Forberedelsen på hva som kom til å møte oss endret seg litt ved denne nye informasjonen. Ville barna være på stedet når vi ankom?

Veilederen min har som mange andre i politiet mye erfaring med ”vold i nære relasjoner”. Han virket sikker på at dette ikke var så alvorlig, og at det ville gå relativt fort å løse opp i saken. Det fikk fortsatt ikke meg til å slutte og tenke ”verstefallsteorien”. En teori som vi hadde fått innprentet utallige ganger via politihøgskolen. Teorien skal hjelpe til for å tenke hva det verste utfallet av en sak vil være, slik at vi til en hver tid er mentalt forberedt på det verste og at vi har tenkt gjennom hva vår oppgaver er ved de forskjellige utfallene. For meg

hjalp denne teorien, ved at jeg var forberedt på hva jeg kunne komme til å møte på stedet og hadde tenkt gjennom mine arbeidsoppgaver i de forskjellige scenarioene.

Da vi kom fram til stedet parkerte vi helt opp mot inngangspartiet til huset. Det var et stort hus med fin hage rundt. Utenfor huset var det helt stille. Det var flere hus i nærområdet. Jeg kjente pulsen øke og at spenningen steg. I det vi skulle ta kontakt på døren hørte vi et høylytt smell på innsiden. Hvis pulsen ikke var opp i maks fra før, var den i alle fall det nå. Jeg kjente etter at batongen og peppersprayen var der den skulle, slik at jeg skulle være klar hvis noe skulle skje. På grunn av bråket vi hadde hørt, tok vi oss rett inn. Huset var ikledd nye møbler, stor tv og malerier på veggene. Alt virket så rent og fint.

Inne i huset fikk vi ganske raskt øye på mannen, heretter kalt Per. Han gikk rundt i stuen med en gjenstand i hånden. Han hadde tydelig beruset og var veldig sint. Vi forsøkte å få kontakt med mannen, noe som var litt vanskelig. For å nærme oss måtte vi være svært forsiktig i og med at han hadde en gjenstand i hånden. Men vi måtte få kontroll på Per ganske kjapt, slik at vi kunne få oversikt over hvor i huset kvinnen og hvor barna befant seg, og hvilken tilstand de var i.

Idet Per fikk øye på oss, skvatt han til. Han la fra seg gjenstanden og satte kursen mot verandaen. Han klarte akkurat å komme seg unna og løp fra stedet. Vi fikk meldt fra til operasjonssentralen om hendelsen, slik at de kunne sette andre patruljer i sving for å få kontroll på Per.

Inne på badet fant vi Anne. Hun hadde låst seg inne i frykt og ringt til politiet. Vi forsøkte å betrygge Anne med vår tilstedeværelse. Det virket som om hun var veldig oppskaket. Hun hadde hevelser under øynene, noen blåmerker på armene og pusten gikk hurtig. Den dag i dag husker jeg fortsatt lyden av pusten til Anne. Hun hørtes redd ut. For meg var det et svært forstyrrende element at vi ikke hadde kontroll på hvor Per var, men fokuset måtte fortsatt være på å forsøke å trygge Anne og at hun følte at vi var der for å hjelpe. Anne virket som en oppegående og velstående dame.

Vi tok Anne med inn i stuen for å roe ned situasjonen. Da vi rundet hjørnet inn til stuen møtte jeg blikket til to vettskremte guttunger som satt og gjemte seg i stuen. Det var Mats på 7 år og Fredrik på 12 år. De hadde fått med seg hva som hadde foregått mellom deres mor og far, og

virket veldig preget av det som hadde hendt. De hadde rødsprengte øyne, noe som kunne tyde på at de hadde grått, og var veldig på vakt da vi rundet hjørnet. Tor gav de et lite blikk, men fokuset gled kjapt over på Anne igjen. Han tenkte etterforskning og rett på straksavhør. Tor så på klokken, og han var opptatt av at det skulle gå raskt, siden vi allerede var på overtid. Tor ville at jeg skulle foreta avhøret. Pulsene hadde akkurat fått tid til å roe seg ned, da den begynte å øke igjen. Den økte kjapt og jeg kjente at jeg svettet lett.

Jeg startet med å gi Anne rettighetene sine som fornærmet i saken. Hun startet forklaringen sin med at hun denne kvelden hadde vært ute sammen med noen venninner, mens Per og ungene hadde vært hjemme. De hadde avtalt at hun skulle være hjemme rundt klokken 20, men hun ble nesten en time forsinket. Fredrik brøt inn i forklaringen og forklarte at Per hadde virket veldig opphisset over noe før Anne kom hjem. I tillegg til at han virket stresset, hadde han drukket mye alkohol denne kvelden. Da Anne kom hjem opparbeidet det seg en voldsom krangel. Anne forklarte at de flere ganger tidligere hadde kranglet fordi Anne ville gå fra Per. Per hadde ikke tatt godt i mot beskjednen, og han hadde blitt veldig sint. Krangelen utviklet seg til fysisk vold og Per hadde slått Anne i ansiktet, dratt henne i håret og armene. Han hadde også ved flere tilfeller truet med å drepe både Anne og barna. Dette hadde skjedd gjentatte ganger, uten at hun har turt å ringe politiet. Hun fortalte at volden ofte kom i forbindelse med at Per drakk alkohol, og det var som regel når ungene ikke var tilstede.

Jeg var veldig opptatt av om Anne var villig til å anmelde Per for volden han hadde utøvd på henne, men hun virket usikker og redd. Det var tydelig at hun ikke var tilstede i samtalen vi hadde. Jeg forsøkte å forklare henne at det er offentlig påtale i familievoldssaker, og at betydningen av hennes forklaring ville være stor. Jeg spurte henne om vi kunne ta henne med på legevakten for å få sjekket skadene som hun hadde blitt påført, men hun ville ikke forlate barna alene. Det endte med at vi ikke tok henne med til legevakten, men oppfordret henne til selv å oppsøke legevakten neste dag. Idet jeg skulle til å avslutte samtalen med Anne fikk jeg høre over sambandet at de hadde pågrepet Per, og at det ble tatt avhør av han på stasjonen. Selv om Per ble pågrepet og tatt avhør av, ville ikke den vonde følelsen ta slutt. Hva ville skje når vi slapp ut Per og han kom tilbake til hjemmet sitt?

Etter at oppdraget var endt, diskuterte vi det i bilen på vei tilbake. Det var en prosedyre vi brukte å utføre etter at vi hadde vært på oppdrag. Han forklarte at vi skulle opprette sak, men at den antakeligvis ville stå veldig svakt uten anmeldelse fra Anne. Videre var tankene mine

på barna, og behandlingen av dem på stedet. Jeg tenkte også på hva som ville skje med dem i ettertid. Tor svarte at det var han litt usikker på, men at vi skulle skrive en bekymringsmelding til barnevernet, så fikk de ta seg av det. Men ville det være nok til å løse problemene? Videre forklarte Tor at det var helt vanlig at kvinner i slike tilfeller ikke ville anmelde mannen sin, og han trodde heller ikke at det kom til å skje i dette tilfellet.

Da jeg skulle legge meg denne natten ble jeg liggende å tenke. Tenke på hvordan barna hadde det nå? Hvordan Anne har det nå? Hvorfor satt jeg igjen med en dårlig følelse etter oppdraget?

## 2.0 Tanker som slo meg

Jeg ønsker i forbindelse med oppdraget jeg opplevde i praksis å drøfte hvordan politiet kan være med på å forebygge vold i nære relasjoner. Jeg vil samtidig drøfte og diskutere hvordan vi som politi opptrådte på stedet. Det er nødvendig å presisere at dette er et eksempel på et problem, alle situasjoner vil være ulike og må løses på ulike måter.

Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem. Politiet må i slike situasjoner utvise handlekraft, fordi publikum forventer at politiet skal gjøre noe med problemet. Det er dette som vil være temaet for oppgaven min. I tillegg vil jeg drøfte momenter som juridiske føringer rundt familievold, hva som skjer med barna som opplever familievolden, holdninger i forbindelse med familievold og mine erfaringer rundt å skrive essayet.

Når jeg i ettertid har tenkt over oppdraget, kommer det flere ulike spørsmål og tanker. Oppdraget berørte noe i meg og gav meg en følelse av dårlig oppdragsløsning, selv om det ble sett på som et ”vellykket” oppdrag. Vellykket i form av at det ble pågrepet en person under kategorien vold i nære relasjoner, og at det ble opprettet en straffesak. Arbeid med vold i nære relasjoner er et svært tidskrevende arbeid, og hva vi som politi gjør på stedet, kan ha mye å si for arbeidet videre. Jeg fikk en følelse her og også ved flere andre tilfeller at løsningene ble ofte lagt til hva som var godt nok der og da, isteden for hva som ville være godt nok på lang sikt, altså det forebyggende arbeidet. Det vil i mange tilfeller være mye mer bak en vold i nære relasjoner hendelse, enn det vi som politi får inntrykk av på stedet. Så hvordan kan vi som politi forebygge vold i nære relasjoner? Før jeg går videre er

det viktig å avklare hva som ligger i ordet forebyggende.” Det å forebygge kriminalitet handler om å snu en skjevutvikling og unngå lovbrudd, det handler om å gjøre en forskjell og bidra til å gjenskape tryggheten og livskvaliteten til folk.” (Lie, 2011, 22). Dette vil jeg komme tilbake til i løpet av oppgaven.

Jeg har tenkt mye på hva vi som var på stedet kunne gjort annerledes for å løse oppdraget på en bedre måte, og samtidig forsøkt å forebygge nye handlinger. Mange av tankene som har streift meg, har vært knyttet til barna Mats og Fredrik, som tydelig hadde fått med seg den traumatiske hendelsen mellom foreldrene sine. Hvordan følte de at de ble ivaretatt av politiet? Når jeg tenker tilbake så tror jeg følelsen av å bli oversett av politiet, kunne være deres opplevelse av situasjonen. De ble ikke tatt hånd om på stedet, og heller ikke snakket med. Hvis jeg forsøker å sette meg inn i deres situasjon, ville i alle fall jeg følt meg oversett og dårlig behandlet. Enda den dag i dag får jeg en ekkel følelse når jeg tenker tilbake på oppdraget.

I forbindelse med situasjonen mellom Anne og Per, har jeg sett igjennom systemene i ettertid. For å undersøke om politiets tilstedeværelse var nok i seg selv, til å forebygge at Per utøvde vold mot Anne igjen. Og ut i fra systemene så jeg raskt at det ikke var tilfelle. De hadde i ettertid av at vi var på stedet, hatt besøk av politiet ved flere anledninger. Og på den måten kan jeg kanskje skjønne noe av den frustrasjonen veilederen min utviste på stedet.

Jeg har i løpet av min praksisperiode fått en følelse av at høyt fokus på måltall og resultater, ødelegger det forebyggende arbeidet. Det forebyggende arbeidet og menneskene vi møtte på flere ulike steder ble glemt, til fordel for å oppnå gode resultater og å kunne rapportere resultatene videre. For å få en klapp på skulderen av ledelsen, var det ofte det som skulle til. Skal man til enhver tid ha fokus på måltallene slik at ledelsen blir fornøyd, eller skal man i noen tilfeller se mennesket bak situasjonen og forsøke å lytte og forebygge? Jeg opplevde i flere situasjoner at mange ikke alltid var ute etter å anmelde sin mann for vold, de var ute etter å få en slutt på den pågående volden, og det å bli sett var viktig. For Anne virket det som om det var godt å få snakket med noen som var villig til å høre på det hun hadde å fortelle, og ikke bare skulle fortelle henne hva som var rett å gjøre videre. Hun var tydelig vant til å bli oversett og satte virkelig pris på at jeg hadde litt tid til å lytte.

### 3.0 Juridiske føringer

Men hva er familievold eller vold i nære relasjoner? I straffelovens § 219 står det: «Den som ved å true, tvinge, begrense bevegelsesfriheten til, utøve vold mot eller på annen måte krenke, grovt eller gjentatt mishandler sin tidligere eller nåværende samboer kan straffes med inntil 4 års fengsel». Per hadde utøvd fysisk vold mot Anne ved å slå henne, dra henne i håret og armene. Han hadde også ved flere tilfeller truet med å drepe Anne og barna, noe som går under psykisk vold. Det vil si at vi var godt innenfor hjemmelen for å pågripe Per for handlingene sine, ut ifra hva Anne fortalte oss på stedet. For når politiet mistenker at en person har begått en straffbar handling, har vi rett og plikt til å pågripe personen. I og med at Per ikke var tilstede, fikk han ikke muligheten til å uttale seg. Men vi fikk da muligheten til å snakke med Anne, uten at Per hadde anledning til å påvirke forklaringen fra henne. Så fikk Per forklare sin side i avhør på stasjonen.

I riksadvokatens rundskriv (2008, s. 3) skriver de hva vi skal gjøre i situasjoner med vold i nære relasjoner. ”For alle tilfeller gjelder at straks politiet forstår at en kan stå ovenfor en familievoldssak, skal det settes i gang etterforskning for å kartlegge hva slags straffbare forhold som kan være begått og deres omfang og varighet. Politiet må alltid ta stilling til om det er behov for beskyttelsestiltak overfor fornærmede, barn eller andre i familien, herunder om mistenkte skal pågripes. Det må vurderes om det er behov for å ta kontakt med andre offentlige myndigheter for eksempel barnevernstjenesten, jf. Påtaleinstruksen § 52”.

Retningslinjene for politiet er altså ganske klare fra riksadvokaten. Politiet skal etterforske og optimalt opprette sak. I familievold er det også offentlig påtale, slik at vi som politi kan opprette sak uten at fornærmede må anmelde det. Da viser politiet handlekraft, og viser overfor publikum at vi som politi gjør noe med vold i nære relasjoner. I doktoravhandlingen til Geir Aas er han inne på at hovedbegrunnelsen for at det ble innført offentlig påtale i familievoldssaker var at det skulle styrke fornærmede sin stilling, og legge til rette for at flere ble tiltalt og straffet (Aas, 2009, s.59). Ved offentlig påtale ligger det både muligheter og begrensninger. Muligheter i form av at vi som politi selv kan opprette straffesak basert på hva vi har fått med oss av informasjon i forbindelse med etterforskningen på stedet, men begrensninger i at hvis ikke fornærmede er villig til å komme med en anmeldelse, står saken mye svakere. I tillegg kan fornærmede i saken føle seg overkjørt og umyndiggjort. Ønskene



til fornærmede blir satt til side, og politiet blir som en som forteller henne hva som er best for henne å gjøre. Vi ønsker ikke i noen tilfeller at personer skal føle seg umyndiggjort, men vold i nære relasjoner anses som et alvorlig problem. I de situasjonene må det utvises handlekraft fra politiets side, og dermed anmelder ofte politiet sakene selv, uansett hva fornærmede velger å gjøre. Ut i fra at Anne selv ringte politiet, så ønsket hun hjelp.

Jeg er glad for at vi endte opp med å skrive en anmeldelse på saken. Ut i fra opplysningene vi fikk på stedet, var det rett å gjøre. Når jeg i andre tilfeller i løpet av praksisåret kom i kontakt med lignende situasjoner, fikk jeg se effekten av at det var blitt opprettet sak på forholdene. Vi fikk i de tilfellene melding over samband at det var opprettet flere saker på de aktuelle personene. Det var da jeg fikk oppleve hvor ulik interesse de ulike ofrene kunne ha. Noen av dem var troverdig, andre medskyldig eller motstridige. (Aas, 2013)

Som vi ser ovenfor har riksadvokaten kommet med klare føringer for hvordan arbeidet med vold i nære relasjoner skal være. Interessen for offeret og for politiet kan i mange tilfeller være svært ulike. Politiet har som følge av høyt fokus på måltall og resultater et fokus på å løse saken, ofte raskest mulig og på best mulig måte der og da. Så kan diskusjonen være hva som egentlig vil være best mulig måte. For Anne og Per kan ha helt ulik interesse, enn hva vi som politi har.

Det er ofte stor avstand mellom hva politiet ønsker og hva den voldsutsatte ønsker. Politiet er ofte interessert i å høre om den enkelthendelsen som vi er tilkalt på, mens den voldsutsatte er mer opptatt av den langvarige psykiske volden hun har måtte leve med (Aas, 2013).

Jeg opplevde ofte i praksis at det var sjelden at kvinnene ville anmelde det som hadde skjedd, og hvis de i noen tilfeller gjorde det, endte det ofte opp med at de trakk anmeldelsen tilbake. Dermed er det viktig at vi som politi følger opp vår plikt når det gjelder offentlig påtale.

Anne var tydelig redd, men samtidig ville hun ikke anmelde Per for det han hadde gjort. Hun virket redd for Per, men samtidig redd for å miste han og tryggheten ved å ha han i nærheten.

#### 4.0 På hvilken måte kan vi forebygge vold i nære relasjoner?

Er det noe vi i denne situasjonen kunne gjort annerledes, slik at volden ikke skulle gjenta seg i framtiden?

Som jeg har vært inne på tidligere handler det å forebygge kriminalitet om å snu en skjevutvikling og unngå lovbrudd. Det å forebygge er å være i forkant av en hendelse og forhindre at noe negativt skjer (Lie, 2011). Man skal få kontroll over den uønskede hendelsen som har oppstått. Det er slik Lie definerer det å forebygge kriminalitet. Forebygging handler jo i stor grad om å være i forkant og forhindre at noe kriminelt skal skje, så jeg vil derfor si meg enig med Lie i den definisjonen. For oss som politi er det viktig å være obs på at hver enkelt sak i forbindelse med vold i nære relasjoner er forskjellige og må vurderes på ulike måter. Ingen av de hendelsen jeg var med på i praksisen min var lik, og de kan derfor ikke behandles likt.

Det er vanskelig å forebygge vold i nære relasjoner. Det kommer av at volden ofte skjer innenfor husets fire vegger. Politiet ser ikke volden som pågår, men kommer til i etterkant av voldsutøvelsen. Da vi ankom stedet hadde volden allerede pågått, og var i utgangspunktet stoppet i og med at Anne hadde stengt seg inne på badet. Dermed fikk vi ikke et helhetlig bilde av hva som hadde skjedd. Det er vanskelig å komme til bunns i hva som har utviklet en konflikt på stedet, fordi det vil ta tid. For meg var det vanskelig å skulle sette meg inn i begges situasjon, og finne ut hva som var årsaken til volden. I første omgang stakk Per fra stedet, og vi fikk ingen forklaring fra han der og da. Derfor ble det viktig med videre etterforskning i forhold til hva som hadde skjedd.

Vold i nære relasjoner er som regel hendelsesstyrt for politiet. Det vil si at det må en handling til for at politiet blir innblandet i saken. For at politiet på best mulig måte skal kunne etterforske vold i nære relasjoner, må første enhet på stedet innhente så mye informasjon som mulig, analysere den innhentede informasjonen og ta beslutninger i forhold til det som er kommet frem. I denne forbindelse er det viktig at de polititjenestepersonene som ankommer stedet, er villig til å bruke den tiden som trengs for å skaffe den informasjonen som er viktig.

Dette ble gjort forhastet i vår situasjon. Vi var preget av at arbeidet på stedet skulle gå raskt, siden vekten var på ende. Som nevnt tidligere er vold i nære relasjoner en tidskrevende jobb, derfor er det å bruke tid på å innhente info viktig, for å kunne få et helhetlig bilde av situasjonene.

Geir Aas er i sin doktoravhandling inne på to hovedspor i politiets forebyggelse av familievold og familiekonflikter.” Den ene handler om å rykke ut til aktuelle hendelser, forsøke å stoppe disse, og bidra til løsninger slik at konflikten ikke blusser opp igjen etter politibesøket. Den andre handler om å etterforske familievoldssaker med straffereaksjon som endelig mål” (Aas, 2009, s.277).

I de siste årene har arbeidet med vold i nære relasjoner blitt mer utbredt. Opprettelse av straffelovens § 219 i 2006 har gjort at vold i nære relasjoner er blitt definert i loven og det kom på dagsorden. Som følge av at § 219 ble innført ble det også en økning i antall anmeldte tilfeller av mishandling i familieforhold, og færre registreringer av annen type voldsanvendelser. (Thorsen, Lid og Stene, 2009) Straffelovens § 219 har som hensikt å kunne fange opp kompleksiteten og helheten i et mishandlingsforhold- ikke bare de enkelte og konkrete hendelsene. (Aas, 2013)

Som følge av det ble anmeldelsestilbøyeligheten mindre. Ved at media hadde fokus på det, sto flere frem som offer for vold. Politiet fikk også øynene mer opp for vold i nære relasjoner etter lovendringen, og det ble fokus for politiet.

I følge politilovens § 2 (2005) er politiets oppgave å forebygge kriminalitet. I situasjonen med Per og Anne skal vi forebygge og hindre at vi blir nødt til å rykke ut på en ny voldshendelse mellom dem. Som jeg var inne på tidligere ligger alt til rette for at vi skulle kunne straffe Per for de handlingene han hadde utført overfor Anne og barna. Men hvilken effekt ville en eventuell straff ha på Per?

Det er nok vanskelig å svare på. Vi som politi ser på ulike løsninger for å forebygge den pågående handlingen. Krisesenter, voldsalarm og besøksforbud er flere ulike type tiltak som vi kan informere offeret om. Voldsalarm er et praktisk beskyttelsestiltak, og det er først og fremst volds- og trusselutsatte i samboer- eller ekteskap tiltaket skal beskytte (Aas, 2009). Voldsalarm kunne dermed være et tiltak for Anne. Ved å få voldsalarm har hun en sikkerhet i at hvis hun blir utsatt for vold, vil politiet kunne komme til stedet raskt. I et besøksforbud kan

påtalemyndigheten forby en person å oppholde seg på et bestemt sted, forfølge, oppsøke eller på annen måte ta kontakt med en annen person (Aas, 2009, s. 60). Det vil si at Per ville fått et besøksforbud mot Anne og barna. Dermed ville han ikke ha muligheten til å omgås med de, og således ikke ha mulighet til å utøve vold mot dem.

Grunnen til at man straffer en person for sine handlinger er for å forebygge fremtidige lovbrudd, samt det å gjengjelde den krenkelsen som er påført gjennom det lovbruddet som er begått (Lie, 2011).

En straff for Per kunne resultert i fengsel. Han har utøvd vold mot sin kone gjentatte ganger og krenket henne og barna deres. Det i seg selv kan straffes med fengsel i inntil 4 år, i følge straffeloven § 219. Dermed er fengselsstraff et alternativ. At Per kom i fengsel ville alene fratatt han muligheten til å utøve vold mot Anne og barna. Spørsmålet er vel hvilken effekt fengsel ville hatt på Per? Det vil igjen være vanskelig å svare på, i og med at det ikke ble en løsning der og da. Men en måte han kunne reagert på er å bli bitter og opprørt på Anne, og ønske om å hevne seg. En annen måte hadde vært at han gjennom oppholdet i fengsel fikk hjelp til å takle sine problemer og endret holdningene sine.

I doktoravhandlingen til Geir Aas er han inne på publikums forventninger til politiet. Alle har ulike forventninger, men alle forventer at man gjør noe med problemet som har oppstått. Det kan da i mange tilfeller være slik at vi må ta oss av oppgaven ved å være en terapeut, samtalepartner eller psykolog, i tillegg til at vi skal utføre arbeidsoppgavene som politibetjent. I oppdraget fikk jeg en følelse av at jeg måtte forsøkte å være en god samtalepartner, samtidig som jeg gjorde jobben med å ta avhør av Anne. Hun trengte støtte, og det forsøkte jeg å vise gjennom å være medmenneskelige å lytte.

Et nytt hjelpemiddel som har kommet på bordet er et skjematisk hjelpemiddel med navnet ”SARA”. SARA:SV er en manual for vurdering og håndtering av risiko for partnervold. Det er en ny modell som er utviklet for å vurdere risiko. Bruken av SARA-modellen skal for oss som politi være en metode for å bedømme risikoen for tilbakevendende og alvorlig vold i partnervoldssakene, og å kartlegge alvorret i en situasjon. (Nøttestad og Lynum, 2011) Modellen inneholder en sjekklister med 20 risikofaktorer for partnervold som skal tjene til å vurdere fare for gjentakelse av volden (Aas 2013).

Jeg mener at dette på en siden kan være med på å forebygge faren for gjentakelse av vold i nære relasjoner da vi får en bedømming på risikoen for gjentakelse. Det er viktig å få en forståelse for hvorfor volden pågår, og hva som er grunnen til at voldsutøver utøver vold. På den andre siden kan det gjøre at vi får en skjematisk tilnærming til de menneskene vi står ovenfor, og glemmer den menneskelige delen.

## 5.0 Holdninger til temaet

For at arbeidet med vold i nære relasjoner skal bli bedre, må holdningen og kunnskapen til tjenestepersonene endres. Jeg merket på min veileder at hans holdninger til temaet påvirket hans arbeid på stedet. Han hadde allerede før vi ankom stedet, bestemt seg for hvordan han skulle behandle saken. Ikke bare det at han var klar for å ta kveld, han hadde definert familievold ut i fra hvordan situasjoner han hadde vært i tidligere. Det virket nesten som han hadde tunnelsyn. Ut i fra hvilken beslutninger vi tok på stedet, følte jeg at jeg ikke turte å si ifra om hva jeg mente vi burde gjøre. Det handlet om mitt mot, mot til å stå i ulike situasjoner og det å ha mot til å si i fra hvis det er noe man er uenig i. Jeg følte jeg ikke hadde nok kompetanse til å ta fatt på situasjonen og dermed valgte jeg å stole på veilederen min som hadde vært i slike tilfeller ved flere anledninger. Han burde vite hvordan saken skal løses. Man kan på en annen måte si at ”det krever mot til å stå i situasjoner som er vanskelige” (Christoffersen, 2011, s. 126). I oppdraget følte jeg helt klart at det var vanskelig. Jeg skjøyte det heller fra meg, enn å møte situasjonene.

All form for politiarbeidet krever mot. Og motet i politiarbeidet blir ofte satt på prøve i ulike situasjoner. Politiyrket er et krevende yrke og det krever at vi som politi kan ta avgjørelser som ikke alltid er like populære.

Mot til å stå i ulike situasjoner og mot til å si i fra. Det jeg har tenkt mye på i ettertid, er hvorfor jeg ikke sa ifra. Hvorfor jeg ikke gjorde noe mer med situasjonen når jeg sto i den. Mye av det går på erfaring og det å tørre å si i fra. Usikkerheten var stor, og jeg var usikker på om det var den praksisen man utførte i slike oppdrag. Jeg hadde ikke motet til å si ifra når vi sto i situasjonene, og heller ikke i ettertid. Usikkerheten var også stor i forhold til de to guttene som vi møtte på stedet. Jeg hadde ikke mot til å snakke med guttene, da jeg ikke viste hva jeg skulle si. Hvordan skulle jeg snakke med dem? Jeg var redd for å si noe feil, og det

ble heller til at de ikke ble snakket med på stedet. Redselen var for å tråkke feil, for å si noe feil og dermed gjøre noe feil. Det jeg kan se i ettertid er at jeg har turt å møte meg selv, vært ærlig å funnet ut hva jeg burde gjort. Hvordan jeg og min veileder kunne taklet situasjonen bedre.

I politiet er det mange ulike egenskaper som er viktig. Mot er en av de som er viktig i tillegg til å være god i arrestasjonsteknikk, være medmenneskelig og omsorgsfull. En annen måte om omtale en egenskap på er en dyd. ”Egnethet er et spørsmål om moralske egenskaper og kvaliteten – i *måten* å være på, i *måten* å bedømme situasjonen på og i *måten* å handle på. Et sammenfattende ord for disse egenskapene og kvalitetene er dyder.” (Christoffersen, 2011, s. 110.)

I dydsetikken handler det om mot til å møte seg selv, samtidig som du skal ha mot til å møte andre. I den sammenhengen vil det være viktig å kunne ha et bevisst forhold til sine egne holdninger og stille spørsmål ved sine egne verdier. På den måten vil jeg kunne utvikle mine ferdigheter som politi og menneske. Noe som for meg ble viktig i løpet av mitt praksisår. I denne situasjonen følte jeg litt på å mislykkes som medmenneske, en verdi jeg ikke vil stå for.

## 6.0 Hva skjer med barna?

I barnevernsloven § 1-1 står det:” Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp og omsorg til rett til. Å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.”

Vi som politi har en opplysningsplikt overfor barnevernet når vi kommer over barn som utsettes for alvorlig eller vedvarende risiko (Lie, 2011). I forhold til avhøret med Anne på stedet, kom det ikke frem om Per hadde utøvd fysisk vold mot sine barn, men han hadde truet med å drepe dem, og det anses som alvorlig risiko. Når barn er vitne til vold, er de også å anse som fornærmede i saken. Det gjør at vi som var på stedet utformet en bekymringsmelding til barnevernet om det vi hadde opplevd på stedet, samt forklaringen til Anne. Da er det barnevernet sitt ansvar å ta tak i bekymringsmeldingen og sjekke ut forholdene. For et barn er det store psykiske påkjenninger å være vitne til at far slår mor, og det kan også i ettertid har store konsekvenser for barnets oppvekst. Utvikling av eventuelle atferdsproblemer kan komme av oppvekst. Anne har dermed også et ansvar for å forebygge den volden som pågikk i sitt hjem. I oppdraget forsøkte jeg å få et bilde av hvordan leveforholdene til barna var. Og

som skrevet tidligere opplevde jeg huset og omgivelsene som ryddige og rent. Ut i fra det var det ingen tegn på at barna levde under dårlige levekår.

For politiet har det stor betydning å få god kontakt med barn i hjem hvor det foreligger melding om husbråk. Ikke bare for at barnet skal føle seg trygg når politiet kommer, men også for å kunne avklare om noe straffbart har skjedd (Lagestad, 2012). Lagestad er også inne på at barn er å anse som fornærmet, selv om de ikke er utsatt for volden. Barn har som alle andre behov for tydelig og god informasjon fra politiet på stedet. De har behov for å vite hvorfor politiet kommer på døren til dem, og hva som vil skje videre. På den måten kan politiet være med på å avdramatisere situasjonen for barna, i tillegg til å lytte til hva de har å si.

Hvis jeg tenker tilbake på situasjonen, følte jeg at jeg kom til kort i denne situasjonen. Jeg hadde overhode ikke nok kunnskap til å ta meg av praten med barna som var på stedet. Frykten for å trække andre på tærne og for å si feile ting var så stor, at det ble til at jeg ikke snakket med dem. Jeg ser i ettertid at det vi gjorde på stedet ble feil. Viktigheten med å skape en relasjon og trygghet for barna, kan ha mye å si for etterforskningen videre. Barn blir ofte innkalt i dommeravhør, og da får betydningen av opptreden på stedet mye å si. Har barna fått en tillit og trygghet av patruljen, vil det være enklere i et eventuelt dommeravhør. Ved å trekke seg ut av situasjonene, kan man skape et inntrykk av at vold ikke er noe man skal snakke om, og et tema som bør forbli liggende i taushet. Det kan gi barna et uheldig signaler. (Aas, 2013) Viktigheten av å snakke med barn er også for at barn skal få den tillitten vi ønsker til politiet. De vil da ved senere anledninger føle at de kan ringe politiet hvis de trenger hjelp, og at de stoler på at politiet gjør den jobben de skal.

I ettertid av hendelsen har jeg tenkt mye på barna som var tilstede. Hvordan ble de ivaretatt etter hendelsen? Jeg var skuffet over vår opptreden på stedet, og at de ikke ble snakket med. Hvilket inntrykk fikk de av politiet som var på stedet? Det er et spørsmål som forblir ubesvart.

## 7.0 Prosessen ved å skrive essayet

Ut i fra hendelsen som skjedde i praksisåret mitt, bestemte jeg meg relativt tidlig for hva jeg ville skrive om. Dette var en hendelse som hadde satt mer spor enn andre. Jeg merket fort at

dette var noe jeg hadde sterke meninger om. For meg er det viktig å ha et reflektert forhold til hvordan jeg vil opptre som politi. Mot til å si i fra, mot til å stå i situasjoner som jeg selv ikke er helt komfortabel med. Det vil hjelpe meg i mitt arbeid mot å bli en god politibetjent og utvikle mine ferdigheter. En ting jeg i ettertid har tenkt mye på, er at vi og jeg må være flinkere til å se situasjoner fra ulike synspunkter. For å forsøke å forebygge kriminaliteten som skjer, må vi også forstå mennesket bak situasjonen. Ikke det at kriminalitet ikke skal slås ned på, men at jeg selv skal kunne være medmenneske og vise omsorg, samtidig som jeg skal gjøre jobben min som politi. I mange situasjoner kan man også utøve skjønn.

Ved å skrive dette essayet har jeg fått reflektert over hvordan vi som politi på stedet, tok fatt i situasjonen og hvordan vi løste oppdraget. Det har ikke vært meningen å sette veilederen min i et dårlig lys, men fremtoningen hans ble et viktig element ved min oppgave. Jeg mener at holdningen til vold i nære relasjoner er et viktig moment i arbeidet ved å forebygge vold. For at vi som politi skal kunne forebygge problemet, må holdningene våre stå i stil med arbeidet. Vold i nære relasjoner er et alvorlig samfunnsproblem og det tar mye tid og ressurser å etterforske. Publikum forventer at politiet utviser handlekraft, og gjør noe med et så viktig problem. Om refleksjonene og tankene mine rundt oppdraget vil hjelpe meg i fremtiden på oppdrag av samme art, vil vise seg. Jeg har i alle fall reflektert rundt hvordan jeg vil fremstå, og skal forsøke å etterleve det.



## 8.0 Kildehenvisning

Aas, G. (2013) *Politiets erfaringer med, og håndtering av, volden i nære og familiære relasjoner*. Oslo: Politihøgskolen. Upublisert

Aas, G. (2009) *Politiinngrep i familiekonflikter: En studie av ordenspolitiets arbeid med familiekonflikter/familievoldssaker i Oslo*.

Justis- og beredskapsdepartementet. (2012) *Forebygging og bekjemping av vold i nære relasjoner*. (Hentet fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-15-20122013/9/4/7.html?id=716618>)

Justis- og beredskapsdepartementet (2012) *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner*.

Lagestad, P. (2012) *Kommunikasjon og konflikthåndtering – publikumsrettet arbeid i et politifaglig perspektiv*. Oslo: Gyldendal.

Lie, E.M. (2011) *I forkant – kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. (1 utgave) Oslo: Gyldendal akademisk

Nøttestad, J.A, Lynum, C. (2011) *Bedømming av riskioen for gjentatt partnervold (SARA:SV) Brukermanual*. Oslo, Trondheim

Politi-loven. (1995) Lov om politiet av 4 august 1995 nr. 53.

Politi-direktoratet (2008). Veileder, vold i nære relasjoner. Oslo:POD.

Riksadvokatens rundskriv. (2008). Rundskriv nr. 3/2008. Familievold.

Straffeloven. (1902). Alminnelig borgerlig straffelov av 22. Mai 1902 nr. 10.

Svein Aage Christoffersen(2011). *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget

Thorsen, L.R, Lid, S & Stene, R.J. (2009) *Kriminalitet og rettsvesen 2009*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Selvvalgt pensum:

Aas, G. (2013) *Politiets erfaringer med, og håndtering av, volden i nære og familiære relasjoner*. Oslo: Politihøgskolen. Upublisert

Aas, G. (2009) *Politiinngrep i familiekonflikter: En studie av ordenspolitiets arbeid med familiekonflikter/familievoldssaker i Oslo*.  
320 sider.

Riksadvokatens rundskriv. (2008). Rundskriv nr. 3/2008. Familievold.